



FUB

För barn, unga och vuxna  
med utvecklingsstörning

D nr 2012-026

YTTRANDE

Stockholm 2012-09-10

Utbildningsdepartementet  
103 33 Stockholm

## **Likvärdig utbildning – riksrekryterande gymnasial utbildning för vissa ungdomar med funktionsnedsättning (SOU 2012:24)**

Riksförbundet FUB, För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, är en intresseorganisation som arbetar för att människor med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv med full delaktighet i samhällslivet och rätt till samma levnadsvillkor som gäller för andra. Riksförbundet FUB har ca 26 500 medlemmar.

Riksförbundet FUB överlämnar härmed följande synpunkter på rubricerade betänkande:

### **Sammanfattning**

FUB ser positivt på att den riksrekryterande gymnasiesärskoleutbildningen för tvåspråkiga (RgSärT) liksom målgruppens rätt till utbildningen regleras i Skollagen och de ökade möjligheterna till att överklaga beslut till Skolväsendets överklagandenämnd. Vi ställer oss även positiva till en tydligare finansieringsmodell med färre aktörer. FUB delar dock inte utredarens uppfattning när det gäller den begränsning av målgruppen som, enligt vår tolkning, förslaget innebär för elever med utvecklingsstörning och grav språkstörning. Vi anser att även de elever med grav språkstörning som har behov av en teckenspråkig miljö för sin kommunikation ska ges den möjligheten. Vidare vill FUB betona vikten av att personal på elevhemmen har en för arbetsuppgifterna adekvat utbildning.

Riksförbundet FUB:s ståndpunkt är att alla elever med utvecklingsstörning och ytterligare en funktionsnedsättning ska kunna gå i skolan i sin hemkommun. Emellertid är vi medvetna om att den specifika kompetensen kring elever med utvecklingsstörning i kombination med ytterligare en funktionsnedsättning har stora brister. Här ser vi RgSärT, och den unika tvåspråkiga undervisningsmiljön, som ett viktigt komplement för de elever som inte kan få en likvärdig utbildning i sin hemkommun. Vi är överens med utredaren om behovet av kraftfulla satsningar på regionala och kommunala utbildningsalternativ. Det är positivt att utredningen föreslår ytterligare medel och förlängt statligt uppdrag för en sådan satsning dock är vi tveksamma till om det tidsbegränsade uppdraget som föreslås för en nationell samordnare är tillräckligt.

Avslutningsvis är Riksförbundet FUB tveksamma till förslaget finansiering. Vi kan inte se att landstingen kommer att kompenseras för sina kostnader, som idag täcks av staten till 67%.<sup>1</sup>

### **4.3 Utbildning – verksamhet och kvalitet**

FUB välkomnar att utredaren uppmärksammar problemen för elever som har förutsättningar att gå på ett nationellt program inom gymnasiesärskolan men som i praktiken inte ges den möjligheten. FUB anser att elever med utvecklingsstörning och ytterligare en funktionsnedsättning ska kunna erbjudas möjlighet att gå nationellt program. Vi förstår att det periodvis endast är ett fåtal elever som söker sig till ett nationellt program men vår uppfattning är det inom den riksrekryterande gymnasieutbildningen bör finnas lösningar för dessa elever.

#### **4.4.2 Målgrupperna definieras i skollagen**

##### **Målgruppen för RgSärT**

FUB är positiva till att de elever som har behov, men på grund av sin utvecklingsstörning inte själva klarar av att använda teckenspråk utan använder tecken som stöd, ska ingå i målgruppen och därmed ges möjlighet att utvecklas i en teckenspråkig miljö. Däremot är vår tolkning av förslaget att de elever som har utvecklingsstörning i kombination med grav språkstörning måste anses vara helt beroende av teckenspråk för sin kommunikation för att få rätt att söka RgsärT, något vi är mycket kritiska till. Vi anser att det är den enskildes behov som ska avgöra vilket stöd som kan erhållas. En elev med utvecklingsstörning i kombination med grav språkstörning kan vara i stort behov av teckenspråk alternativt teckenstöd för sin kommunikation och därmed stärkas som individ i en tvåspråkig miljö. Enligt vår uppfattning kan inte dessa elever garanteras en likvärdig utbildning i en kommunal gymnasiesärskola då långt ifrån alla kan erbjuda en adekvat utbildning<sup>2</sup>.

### **4.5 Boende i elevhem och omvårdnad i boendet**

FUB välkomnar utredningens förslag att det ska framgå i skollagen att de elever som tagits emot vid RgSär ska ha rätt till boende och om det finns behov omvårdnad i boendet.

#### **4.5 2 Personaltätheten är hög**

När det gäller personalens kvalifikationer på elevhemmen vill FUB betona vikten av adekvat utbildning. Enligt utredarens förslag *bör* de som anställs på elevhem ha läst gymnasieskolans omvårdnadsprogram eller barn- och fritidsprogram, kunna teckenspråk samt *förväntas* ha kunskap om funktionsnedsättningen. Vi anser inte att det är tillräckligt som utredaren föreslår utan vi vill se en höjd kvalitet på personalens kompetens.

---

<sup>1</sup> SOU 2012:24 sid 189

<sup>2</sup> SOU 2012:24 sid 241

### **5.1.3 Antagning till Rgsär**

FUB vill fästa uppmärksamheten på det förslag som finns i särskoleutredningens betänkande<sup>3</sup>, att Skolverket ska få i uppdrag att ta fram nya kriterier för bedömning av vilka som antas till utbildningen. FUB vill starkt betona vikten av att det inte får leda till att vissa elevgrupper utestängs.

### **6.2.1 Utbildningen**

FUB instämmer i utredningens grundtanke att finansieringen av utbildningen ska vara så enhetlig som möjligt.

### **6.2.2 Habiliteringen**

FUB anser att förslaget innebär ett tydligare finansieringsansvar för de olika parterna, kommunen, landstinget och staten. Emellertid är vi tveksamma till att landstinget, enligt förslaget, inte kommer att tillföras ökade medel för att täcka de kostnader som staten idag ansvarar för.

### **6.2.3 Elevboende**

#### *Avgift för kost till alla*

FUB har tidigare framfört sin uppfattning om att unga med utvecklingsstörning ska kunna studera under samma förutsättningar som andra unga i gymnasieskolan så långt detta är möjligt. Enligt förslaget ska de elever som uppbär aktivitetsersättning debiteras elevavgifter. Vi vill understryka vikten av förslaget inte får missgynna elever med utvecklingsstörning i förhållande till andra elever.

## **8.2 Förslag om utvecklat statligt stöd till kommunala och fristående skolhuvudmän**

FUB är enig i utredningens slutsats att det behövs kunskap och kompetens samt i många fall anpassningar av den fysiska skolmiljön hos de mottagande skolorna. Vi är positiva till att utredningen uppmärksammar att det behövs kraftfulla insatser på området, men vi anser att det inte är tillräckligt med den tidsbegränsning som föreslås. Uppdraget för den nationella samordnaren upphör 2016 och därefter ska, enligt förslaget, kommunerna finansiera utbildningen. FUB ser då att det finns en risk för att utbildningens kvalitet inte kan upprätthållas.

---

<sup>3</sup> SOU 2011:8

Dag som ovan

För Riksförbundet FUB

Thomas Jansson  
Förbundsordförande